

Riigimetsa Majandamise Keskus

Siseaudititalitus

**Metsamaterjali müügi korraldus
kestvuslepingute alusel**

2022 I - II kvartal

Auditi aruanne nr 115

27.06.2022

Jaotus:

Aigar Kallas
Juhatuse esimees

Ulvar Kaubi
Puiduturustusosakonna juhataja

Aruande koostas:

Piret Lantin
Siseaudititalituse juhataja

SISUKORD

1.	ÜLDINFORMATSIOON.....	3
1.1	TAUSTAINFORMATSIOON	3
1.2	AUDITI EESMÄRK.....	4
1.3	FINANTSINFORMATSIOON	4
1.4	AUDITI ULATUS	4
1.5	VÄLISTUSED.....	5
1.6	AUDITI KRITERIUMID (SOOVITUD OLUKORD).....	5
1.7	MÕISTED JA LÜHENDID	5
2.	OLULISED TÄHELEPANEKUD	5
3.	JÄRELDUS	6
4.	AUDITEERITAVA TAGASISIDE AUDITI RAPORTILE	8
5.	AUDITI JÄRELTOIMINGUD	8
6.	TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED.....	9
6.1	KESTVUSLEPINGUTE ALUSEL METSAMATERJALI MÜÜKI REGULEERIVATE RMK SISEMISTE ÕIGUSAKTIDE NING DOKUMENTATSIOONI TÄPSUS JA TÄIELIKKUS .	9
6.1.1	Ebaseadusliku riigiabi vältimine (1).....	9
6.1.2	Ebaseadusliku riigiabi vältimine (2).....	10
6.1.3	Teabe asutusesiseks kasutamiseks tunnistamise keeld.....	10
6.1.4	Pakkumise tulemuste dokumenteerimine.....	11
6.2	KESTVUSLEPINGUTE ALUSEL METSAMATERJALI MÜÜGI KORRA ELLUVIIMINE (SISEKONTROLLISÜSTEEM)	12
6.2.1	Pakkujate kvalifitseerimine	13
6.2.2	Pakkumiste hindamine	14
6.2.3	Kestvuslepingute mahud	15
6.2.4	Metsamaterjali müügiprotsessi sisekontrollisüsteem	16
7.	LISAD.....	18

1. ÜLDINFORMATSIOON

1.1 Taustainformatsioon

Kehtiva [Eesti metsapoliitika](#)¹ kohaselt on alates 1997. a Eesti riigi suundumus **metsa- ja puidutööstuse arenguks sobiva keskkonna loomisele** eesmärgiga toetada riigi kui terviku majanduslikku tugevnemist, aidates kaasa regionaalsele arengule, piirates monopolide teket ning suunates avatud turumajandust ja vaba konkurentsi suunajaks. Poliitika kohaselt on metsa- ja puidutööstuse toetamise strateegia eesmärgiks **tõsta puiduturu stabiilsust ning kindlustada turumehhanismide toimimine viisil, mis soodustab investeeringuid puidu keskkonnasõbraliku töötlemise arendamisse.**

[Eesti metsanduse arengukava aastani 2020](#)² (edaspidi: MAK 2020) kohaselt on **pikas perspektiivis jätkusuutliku metsamajanduse peamiseks kriteeriumiks metsaressurssi võimalikult ühtlane kasutamine juurdekasvu ulatuses, mis tagab ühiskonna jaoks pideva tulu, säilitades seejuures metsa võime pakkuda nii majanduslikke, sotsiaalseid, keskkonnavalaseid kui kultuurilisi hüvesid.** Eestis on pikaajaliselt jätkusuutlikuks eesmärgiks kasutada 12–15 milj. m³ metsamaterjali aastas. Hinnanguliselt kasvab selline kogus puitu igal aastal metsa juurde.

MAK 2020 järgi täidab riigimets suhteliselt väikesepindalalise ja mitmetel põhjustel väheaktiivselt majandatud erametsaomandi taustal eelkõige **puiduturu erapooletu tasakaalustaja funktsiooni.** Puiduturu ühtlane varustamine toormega on osutunud strateegiliselt väga põhjendatuks ümarmaterjali impordi seiskumisel ning madalate müügiimahtude korral erametsadest.

Tulenevalt [RMK põhimäärusest](#) (edaspidi: PM) on RMK üheks tegevusalaks metsamaterjali ja teiste metsasaaduste müümine (PM § 9 p 5). Põhimääruses sätestatud RMK kohustuste ja õigustena on oma majandustegevusest tulu saamine (PM § 10 p 1).

[RMK puiduturustusstrateegias](#) sätestatud eesmärgiks on müüa RMK majandatavast riigimetsast saadud puit **kasumlikult võimalikult suurt lisandväärtust** anda suutvatele ettevõtjatele, kasutades müügi viise, mis aitavad kaasa **puiduturu stabiilsusele** ning jätkuvalle **investeermise atraktiivsusele.** Seetõttu müüakse valdav osa (ca 85%) RMK poolt riigimetsast varutava metsamaterjali sortimentidest pikaajaliste lepingute e kestvuslepingute (edaspidi ka: KL) alusel.

Käesoleva auditi raames kontrolliti kestvuslepingute alusel metsamaterjali müüki reguleerivate RMK sisemiste kordade täpsust ja täielikkust ning nendes sätestatud põhimõtete järgimist metsamaterjali müügil perioodil 2019 – 2021.

---

¹ Riigikogu poolt vastu võetud 11.06.1997.a

² kinnitatud Riigikogu 15.02.2011. a otsusega nr 909

1.2 Auditi eesmärk

Auditi eesmärgiks oli hinnata:

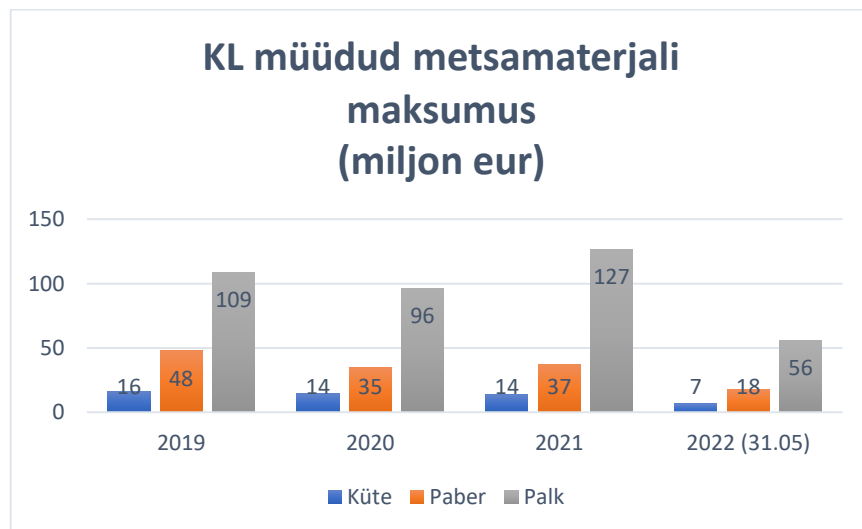
1. kestvuslepingute sõlmimist reguleerivate RMK sisemiste kordade ning dokumentatsiooni täpsust ja täielikkust;
2. kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi korra elluviimist (sisekontrollisüsteem).

1.3 Finantsinformatsioon

Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi tulem kaubagruppide lõikes (miljon eurot) on esitatud alljärgnevas tabelis ja joonisel.

Aasta	Küte	Paber	Palk	Kokku
2019	16	48	109	173
2020	14	35	96	145
2021	14	37	127	177
2022 (31.05)	7	18	56	81

Joonis 1: Kestvuslepingute alusel müüdud kaubagruppide maksumus

1.4 Auditi ulatus

- Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müüki reguleerivate RMK sisemiste kordade õigusaktidele vastavuse hindamisel on mh arvesse võetud advokaadibüroo TGS Baltic poolt teostatud õigusliku analüüsi tulemusi (16.03.2022 memorandum);
- RMK sisemistest regulatsioonidest tulenevate nõuete järgimine metsamaterjali müügil kestvuslepingute alusel (sisekontrollisüsteem);
- Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügisüsteemi tulemuslikkust;
- Müügitegevusi toetavaid IT-süsteeme ja aruandlust;
- Tegevuste vastavus standardite nõuetele (ISO9001, ISO 14001).

1.5 Välistused

- Hakkpuidu ja jäätmete müük³

1.6 Auditi kriteeriumid (soovitud olukord)

- Kestvuslepingutel põhinev müügisüsteem tagab pikemas perspektiivis riigile stabiilse tulubaasi ning nii RMK-le kui ka omanikule kindluse;
- Metsamaterjali müük on korraldatud vastavalt õigusaktidele ja sisemistele regulatsioonidele;
- Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi protsess on läbipaistev ja potentsiaalseid ostjaid mittediskrimineeriv;
- Müüdava metsamaterjali hinnastamise põhimõtted tagavad müügitehingute teostamise parimate võimalike tehinguhindadega (turuhinnad);
- RMK IT lahendused toetavad müügiotsuste tegemist ning kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi protsessi;
- Sisekontrollisüsteem on tõhus: tagab RMK-le püstitatud eesmärkide saavutamise ning metsamaterjali kestvuslepingute poolte (nii ostjad kui ka RMK) kohustuste täitmise;
- Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügil on järgitud asjakohaseid standardite nõudeid.

1.7 Mõisted ja lühendid

- KL – kestvusleping;
- TTK – KL tinglikult tagatud kogus aastas (arvutatakse tarnekoha põhisel);
- EPA – avalik enampakkumine;
- EPK – kinnine enampakkumine, millel saavad osaleda KL kliendid;
- PTO – puiduturustusosakond;

Auditi käigus intervjueriti järgmis RMK juhtkonna liikmeid ja töötajaid:

Aigar Kallas – juhatuse esimees;

Ulvar Kaubi - puiduturustusosakonna juhataja;

Urmas Treial – turustuse peaspetsialist (paberipuit, männipalk);

Jaanus Reinvee – turustusspetsialist (lehtpuupalk, majapalk, postid);

Mart Enel – turustusspetsialist (küttepuit, kuusepalk, sorditu palk);

Rainer Laigu – tootmis ja finantskontroller;

Mare Hiiesalu – õigusosakonna juhataja.

2. Olulised tähelepanekud

1. RMK metsamaterjali müügi protsessi sisekontrollisüsteem vajab täiendamist, et paremini tagada kehtestatud nõuete järgimist ja ennetavalt võimalikest kõrvalekalletest teavitamist. Näiteks: teavitus, kui ühele ostjale müüdava metsamaterjali sortimendi aastane müügiimaht läheneb maksimaalsele tasemele või kui pakutud metsamaterjali hinna ja hariliku väärtuse suhe ei jää lubatavatesse piirides jne (6.1.1; 6.2.1; 6.2.3).

---

³ Kestvuslepingute aluse ei müüda sortimente: hakkpuit; jäätmed

2. RMK puiduturustusstrateegias sätestatud eesmärgiks on müüa RMK majandatavast riigimetsast saadud puit kasumlikult võimalikult suurt lisandväärtust anda suutvatele ettevõtjatele. Lisandväärtuse andmise eelduseks on võimalikult lühike tarneahel ja materjali töötlemine puidu ostja poolt. RMK juhend pakujate hindamist nimetatud kriteeriumi alusel ette ei näe, mistõttu seda pakumuste kaalumisel senini arvesse võetud ei ole (6.2.2).

3. Järeldus

Auditi järelduses on kirjeldatud põhjendused, miks auditile antud reiting omistati ning välja toodud audit käigus tehtud olulisemad positiivsed tähelepanekud.

	Auditi läbiviimise aeg	Auditi läbiviimise põhjus	Auditi käigus tehtud tähelepanekute arv	Oluliste tähelepanekute arv	Reiting
Käesolev audit	I - II kv 2022	PL	8	2	B
Eelmine audit	IV kv 2019 - I kv 2020	EK	16	2	B
<p><u>Auditi põhjuse selgitus:</u> PL - Siseaudititalituse tööplaanis olev audit; EK - Auditikomitee, RMK juhatuse või Siseaudititalituse algatusel läbiviidav plaaniväline audit.</p>					
<p><u>Reitingu selgitus:</u> A – Auditeeritud protsess ning riskide juhtimiseks loodud sisekontrollisüsteem toimib efektiivselt (fikseeritud selged tööülesanded, tagatud funktsioonide lahusus, tööprotsessi integreeritud kontrollid, täpne ja täielik tegevusalane informatsioon jne); B – Auditeeritud protsessis ja sisekontrollisüsteemis esinevad üksikud vähemolulised puudused (töökorralduslikud juhendmaterjalid on ebapiisavad või ajakohastamata, sisekontrolli toimingud ei ole automatiseeritud, optimeerimata töökorraldus jne); C – Mitmed puudused auditeeritud protsessis või sisekontrollisüsteemis (ebaregulaarsed või juhuslikud sisekontrolli toimingud, mittetäielik finants- ja tegevusalane informatsioon, tegevuste mittevastavus kinnitatud regulatsioonidele, ei ole tagatud funktsioonide lahusus, võimalik kahju mainele jne); D – Auditeeritud protsessis ja sisekontrollisüsteemis esinevad olulised puudused (kõrgenenud või tulevikus realiseeruda võivad olulised riskid, ebausaldusväärne finants- ja tegevusalane informatsioon, ebapiisav varade kaitse, maine kahjustamine jne); E – Auditeeritud protsess ja sisekontrollisüsteem ei võimalda saavutada RMK strateegilisi eesmärke (esineb olulisi kõrvalekaldeid õigusaktide nõuetest, RMK arengukavast ja strateegilistest eesmärkidest, oht protsessi jätkusuutlikkusele, oluline kahju mainele jne); F – Auditeeritud protsessis on maandamata kriitilised riskid. Vajalikud on kohesed muudatused töökorralduses ja sisekontrollisüsteemis.</p>					

Audiitori põhjendus, mille tõttu auditeeritud protsessile antud reiting omistati:

1. RMK metsamaterjali müügi protsessi sisekontrollisüsteem vajab täiendamist, et paremini tagada kehtestatud nõuete järgimist ja ennetavalt võimalikest kõrvalekalletest teavitamist (6.1.1; 6.2.1; 6.2.3).
2. RMK puiduturustusstrateegias sätestatud eesmärgiks on müüa RMK majandatavast riigimetsast saadud puit kasumlikult võimalikult suurt lisandväärtust anda suutvatele ettevõtjatele. Lisandväärtuse andmise eelduseks on võimalikult lühike tarneahel ja materjali töötlemine puidu ostja poolt. RMK juhend pakkujate hindamist nimetatud kriteeriumi alusel ette ei näe, mistõttu seda pakkumuste kaalumisel senini arvesse võetud ei ole (6.2.2).
3. RMK puiduturustusstrateegias ja RMK juhendis on nõue, et RMK poolt korraldatavatel puidu müügi pakkumistel saavad osaleda riigi ees korrektselt kohustusi, sh maksukohustused täitvad isikud, siis tuleks vastava nõude täitmist kontrollida nii uute kui ka olemasolevate kehtvuslepinguga klientide puhul mitte ainult kalendriaasta alguses, vaid igale tarneperioodile eelneval hinnapakumise tegemisel, reeglina kolm korda aastas (6.2.1).
4. RMK kuulutab kehtvuslepingute pakkumisi välja igal aastal. Väljakujunenud praktika kohaselt ei sõlmita pakkumismenetluses edukaks osutunud pakkujaga uut kehtvuslepingut, kui tal on juba varasemalt sõlmitud kehtiv kehtvusleping, vaid metsamaterjali müük vormistatakse olemasolevale lepingule lisakokkuleppena. Eelnevalt kirjeldatud praktikat rakendatakse lepingute täitmise hõlbustamiseks, st igal ostjal on üks leping.
5. Puiduturustusstrateegia kohaselt peab puidu müük olema selge, ühetaoline ja läbipaistev. Teave müügiks pakutava puiduressursi kohta peab olema ligipääsetav ja ajakohane. Nimetatud nõudeid oli täidetud auditi käigus kontrollitud perioodidel kehtvuslepingutega müügi korraldamisel. RMK teated läbivõetavusest metsamaterjali müügiks kokkuleppehinnaga kehtvuslepingute alusel olid avaldatud nii RMK kodulehel ka ametlikes teadaannetes, kajastades infot nii müügiobjekti kui ka -tingimuste kohta (Lisa 5);
6. RMK on välja töötanud ja kasutab metsamaterjali kvaliteeditingimuste üheselt mõistetavuse tagamiseks ja kvaliteedi hindamiseks [RMK palkide standardit](#); [RMK virnmaterjalide standardit](#) ning [RMK ABC kvaliteediga okaspuupalkide diameetri- ja pikkusjaotust](#);
7. Kõikidest müüdud sortimentidest peab RMK puiduturustusstrateegia järgi moodustama kehtvuslepingute alusel müük 85%. Vastavat nõuet on auditeeritud perioodil valdavalt järgitud;
8. RMK PTO korraldab süsteemselt klientide rahulolu seiret (võimalusel kaheaastase intervalliga). Turu-uuringute AS poolt 2021. a mais teostatud uuringust: „Kliendi rahulolu RMK puidumüügi tegevusega“ selgus, et kliendid on RMK puidumüügiga üldiselt rahul: 90% vastanuist hindab RMK puidumüügi tegevusi viimase kahe aasta jooksul väga heaks, heaks või pigem heaks;
9. Kokkuleppehinnaga metsamaterjali müügi läbivõetavusest läbiviimiseks, pakkumuste hindamiseks ning müügiotsuste kaalumiseks on PTO juhata käskkirjaga määratud volitatud isikud: (4 PTO töötajat);
10. Kehtvuslepingute sooviavalduste hindamise ning kehtvuslepingute läbivõetavusest edukate pakkumuste tulemuste kohta vormistatavad protokollilised otsused kinnitab PTO juhataja haldusaktiga. Auditi valimis olnud perioodil: 2019 – 2021 on nimetatud nõuet järgitud;

11. Võimalike krediidiriskide juhtimiseks on RMK-s moodustatud krediidikomitee (edaspidi: KreKo), mille ülesandeks on maksetähtaja ületanud võlgnevuste käsitlemine, sh viivise nõuete rakendamine; maksetähtaegadest mittekinnipidamise tõttu erikontrolli alla võetud lepingute täitmise üle regulaarse järelevalve teostamine ning kliendile standardsetest erinevate maksetingimuste, krediidilimiitide ja tagatiste määramise lubamine. KreKo koosolekud toimuvad üldjuhul 2 korda kuus. KreKo 31.05.2022. a protokoll nr 1-45/11 kohaselt oli kuni 120 päeva üle maksetähtaja metsamaterjali ostjate võlgnevus summas 27 926.23 eurot, mis moodustab 2022. a viie kuu KL müüginahust 0,03%. Pikemaajalisi võlgnevusi turustuse valdkonnas 31.05.2022. a seisuga ei olnud.
12. Müügiotsuste kaalumiseks on välja töötatud rakendus (MOK), mille eesmärgiks on leida RMK-le parim müügiotsus, luua parem sidusus RMK töölaudade vahel, kindlustada müügiinfo kiirem liikumine ja sortimendile läbipaistvam müügiotsus;
13. Potentsiaalsete ostjate väljaselgitamiseks hinnatakse nende vastavust kvalifitseerimistingimustele ning kaalutakse erinevate sortimentide ja tarnekohtade lõikes tehtud hinnapakkumisi võrreldavale tasemele (taandades tehtud pakkumised RMK planeerimispiirkonna vahelattu).

4. Auditeeritava tagasiside auditi raportile

Siseaudititalitus ootab auditeeritava poolt kavandatud meetmeid käesolevas aruandes esitatud tähelepanekute osas **14.07.2022**.

Tagasiside peab sisaldama märget soovitusena nõustumise või mittenõustumise kohta (“Nõustun”/ “Ei nõustu”) koos plaanitud tegevuskava, RMK poolt rakendatavate standardite nõudele mittevastavuse korral mittevastavuse põhjust, täitmise tähtaja ning vastutava isiku nimega.

Soovitusena mittenõustumisel esitab juhtkond mittenõustumise põhjenduse koos alternatiivse lahendusega või täiendava selgitusega.

Auditeeritava vastus aruandele saabus: **14.07.2022**.

5. Auditi järeltoimingud

Siseaudititalitus viib läbi regulaarseid Auditi Järeltoiminguid auditeerimisel välja toodud puuduste kõrvaldamiseks rakendatavate parandusmeetmete osas. Auditi Järeltoiminguid viiakse läbi Auditi Aruande lõpetamisele järgneval kvartalil, võttes arvesse juhtkonna poolt määratud parandusmeetmete realiseerimise tähtaegu.

Siseaudiitorite tähelepanekutes välja toodud puuduste kõrvaldamise eest vastutavad isikud on kohustatud kirjalikult informeerima Siseaudititalitust muudatustest järeltegevuste täitmistähtaegade osas ning esitama viivituse põhjused koos uute täitmistähtaegade.

6. Tähelepanekud ja soovitused

Taustinformatsioon: Metsamaterjali müügil kestvuslepingute alusel tuleb juhendada metsamaterjali müügi korra (VV määrus 12.01.2007). Müügi korrale lisaks ka RMK puiduturustusstrateegiast ja RMK juhendist metsamaterjali müügiks kestvuslepingute alusel ning metsamaterjali tüüptingimustes sätestatud põhimõtetest.

6.1 Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müüki reguleerivate RMK sisemiste õigusaktide ning dokumentatsiooni täpsus ja täielikkus

Taustinformatsioon:

[ISO 9001:2015](#) 4.4.2 *Organisatsioon peab vajalikul määral:*

- a) *toimivana hoidma dokumenteeritud teabe oma protsesside toimimise toetamiseks;*
- b) *säilitama dokumenteeritud teabe, **kindlustamaks protsesside läbiviimise kavandatud viisil.***

RMK juhendi eesmärgiks on tagada, et **metsamaterjali müük kestvuslepingute alusel oleks pakujate jaoks läbipaistev ja kontrollitav ning tingimused võrdsed ja ettenähtavad.** Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi korraldus on kirjeldatud käesoleva aruande Lisas 3.

6.1.1 Ebaseadusliku riigiabi vältimine (1)

Taustinformatsioon: Riigiabi esinemise välistamiseks on eelkõige oluline tagada, et kaupade (metsamaterjal) müük toimuks turutingimustel. Riigiabi välistamiseks saab ühe võimalusena kasutada konkureerivat, läbipaistvat, piisavalt hästi avalikustatud, mittediskrimineerivat ja tingimusteta menetlust.

Klassikalises mõttes avalikku enampakkumist ei ole kestvuslepingute osas praktilistel kaalutlustel võimalik teha, kuna PTO juhataja selgituste kohaselt **ei ole kuni aastaste lepingutega võimalik saavutada puiduga seonduvaid metsapoliitilisi eesmärke.** Samas tegelikkuses kujunevad kestvuslepingutega metsamaterjali müügihinnad siiski pakkumismenetluses – RMK võtab parimaid pakkumisi arvesse tehinguhindade kokkuleppimisel.

Samuti teostab RMK võimalusel jooksvat võrdlusanalüüsi vastavalt teiste riikide infole ja enda varasemale hinnastatistikale. RMK määratleb vajadusel alghinna ning lükkab ka tegelikkuses tagasi harilikule väärtusele ⁴ mittevastavad pakkumised (vt näited perioodil 2019 – 2021 edukaks mittetunnistatud kestvuslepingute pakkumiste kohta Lisas 6).

Tähelepanek 1: Metsaseaduse § 46 lg-s 5 on sätestatud, et raieõiguse ja metsamaterjali kokkuleppehind ei tohi olla väiksem raieõiguse ja metsamaterjali harilikust väärtusest. Määruse § 17 lg 1 kohaselt müüakse kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel arvestusega, et kokkuleppehind ei tohi olla madalam metsamaterjali harilikust väärtusest.

---

⁴ TSÜS § 65 kohaselt on eseme harilik väärtus selle kohalik keskmine müügihind.

Nimetatud nõudele viitab ka RMK juhend. Juhendisse on lisatud hariliku väärtuse arvestamise metoodika, turumoonutustega pakkumise regulatsioon ja vahelaohinna määramise kohustus, kuid puuduvad põhimõtted müügihinna ja hariliku väärtuse suhte määramiseks (vt 6.2.4).

Risk 1: Määrusele mittevastavuse oht, metsamaterjali kokkuleppehinna, st müügihinna ja hariliku väärtuse suhte kohta reeglite puudumise tõttu.

Soovitus 1: Täiendada juhendit peatükiga, milles oleks fikseeritud põhimõtted müügihinna ja hariliku väärtuse suhte määramiseks, et tagada kooskõla määruse § 3 ja § 17 tulenevate reeglitega.

Nõustun /ei nõustu: Nõustun

Pakutav lahendus: Täiendada juhendit peatükiga, milles oleks fikseeritud põhimõtted müügihinna ja hariliku väärtuse suhte määramiseks.

Vastutav isik: Ulvar Kaubi

Täitmise tähtaeg: 31.12.2022

6.1.2 Ebaseadusliku riigiabi vältimine (2)

Tähelepanek 2: Juhendi p 4.2 järgi määrab RMK enne kalendriaasta esimese tarneperioodi algust hinnapunkti väärtuse kuupmeetri kohta. Samal ajal pole juhendis reguleeritud, kuidas hinnapunkti väärtuse määramine toimub.

Risk 2: Õigusselguse puudumise oht.

Soovitus 2: Õigusselguse tagamiseks oleks soovitatav näha juhendis ette, mis kriteeriumitest lähtuvalt ja millise valemi alusel hinnapunkti väärtuse määratakse.

Nõustun /ei nõustu: Nõustun

Pakutav lahendus: Täiendada juhendit peatükiga, milles oleks fikseeritud hinnapunkti väärtuse määramise põhimõte.

Vastutav isik: Ulvar Kaubi

Täitmise tähtaeg: 31.12.2022

6.1.3 Teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamise keeld

Taustinformatsioon: Seoses kestvuslepingutes sisalduva teabe avalikustamise nõudega on RMK täitnud järgmised AKI ettekirjutused: AKI ettekirjutus-hoiatus 2.1.-3/21/1875 (02.07.2021); AKI ettekirjutus-hoiatus 2.1.-3/21/2756 (12.10.2021).

Väljastati küsitud puidumüügi kehtvuslepingud, kattes neist kinni juurdepääsupiirangut sisaldavad osad: RMK ja klientide ärisaladus. Lisati ka selgitused, milles seisneb ärisaladus (19.11.2021).

Tähelepanek 3: RMK on kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust (AvTS § 35 lg 1 p 17). Samal ajal ei tohi RMK dokumendid olla asutusesisesed osas, milles need puudutavad RMK vara ja varalisi kohustusi (AvTS § 36 lg 1 punktid 10 ja 11). Küsimus on avaldatava teabe detailsuses. **Avalik võiks olla teave puidu müügi üldsummade ja lõppkoguste kohta**, kuid mitte hinna elemendid või ühikuhinnad.

Risk 3: AvTS-ile mittevastavuse oht, kuna ostjatega sõlmitud lepingud ei ole tervikuna avalikud.

Soovitus 3: Kaaluda kehtvuslepingute täies mahus avalikustamise võimalusi. Samuti võiks avalikustada RMK kodulehel kokkuleppehinnaga kehtvuslepingute alusel teostatud müügi koondtulemused (sortimentide lõikes müügiimahud ja kogumaksumused).

Nõustun /ei nõustu: Nõustun osaliselt

Pakutav lahendus: Kehtivate kehtvuslepingute osas puudub RMK-l õigus kliendi ärisaladust avaldada kui klient sellega ei nõustu. Selgitada välja, kas edaspidi sõlmitavate uute kehtvuslepingute müügi tingimusi saab selliselt määrata, et kliendil ei ole õigust RMK-ga sõlmitavates lepingutes lugeda puidu ühikuhindu ja krediitilimiiti enda ärisaladuseks ning johtuvalt sellest lähtuda tingimuste seadmisel.

Vastutav isik: Ulvar Kaubi

Täitmise tähtaeg: 31.12.2022

6.1.4 Pakkumise tulemuste dokumenteerimine

Tähelepanek 4: Kokkuleppehinnaga metsamaterjali müügi edukate pakkumuste hindamise tulemusi kajastavates protokollides, sh nimetatud protokollide väljavõtetes, mis on avaldatud RMK kodulehel, on õigusliku alusena märgitud ebaõige õigusnorm – metsaseaduse § 46 lg 1 p 1. Õige on metsaseaduse § 46 lg 1 p 3.

Risk 4: Õiguskindluse puudumise oht.

Soovitus 4: Tagada riigimetsast raiutava metsamaterjali müügiks kokkuleppehinnaga kehtvuslepingute alusel pakkujate edukaks tunnistamise ja kehtvuslepingute sõlmise otsuste tegemisel ning vastavate tulemuste dokumenteerimisel (protokollis) korrektsetele õiguslikele alustele viitamine.

Nõustun /ei nõustu: Nõustun

Pakutav lahendus: Tagatakse õiged viited õigusaktidele

Vastutav isik: Urmas Treial

Täitmise tähtaeg: viivitamatult

6.2 Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi korra elluviimine (sisekontrollisüsteem)

Taustainformatsioon:

[ISO 9001:2015](#) 5.1.2 Kliendikesksus

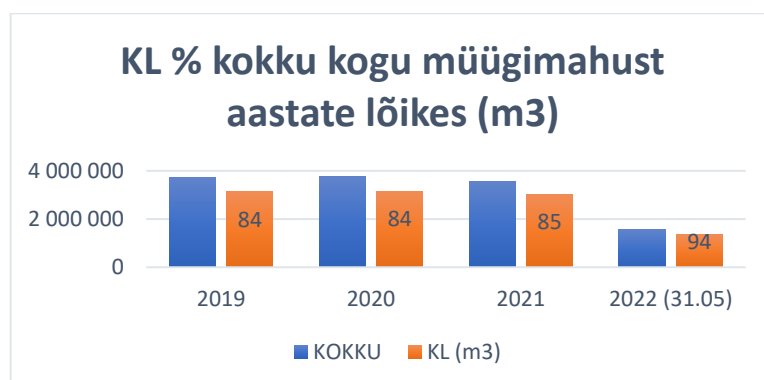
Tippjuhtkond peab näitama kliendikesksuse osas eestvedamist ja pühendumist, tagades et:

- a) kliendi ja kohaldatavad seadusjärgsed ja normatiivsed nõuded on kindlaks määratud, arusaadavad ja neid täidetakse järjekindlalt;*
- b) toodete ja teenuste nõuetele vastavust mõjutada võivad riskid ja võimalused ning suutlikkus suurendada klientide rahulolu on kindlaks määratud ja nendega tegeldakse;*

PTO juhataja arvamuse kohaselt on RMK senise teadmise ja kogemuse põhjal ainult kestvuslepingutega müügi läbi võimalik anda kindlust puidutööstuse arenguks. Kestvuslepingute sõlmimisega tagatakse stabiilsus nii ostjatele kui RMK-le. Ostjatele pideva puiduvoo ja tarnete ning investeerimiskindlusega. RMK-le stabiilsete partnerite ja konkurentsistatud puidu müügi hindade näol.

Lähtuvalt kehtivast Eesti metsapoliitikast ja [Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi korrast](#)⁵ müüb RMK valdava osa riigimetsast varutavast metsamaterjalist kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel (ca 85%), vähem enampakkumisel (ca 15%).

Joonis 2 KL % kokku kogu müügimahust aastate lõikes

⁵ Vabariigi Valitsuse 04.01.2007 määrus nr 1

6.2.1 Pakkujate kvalifitseerimine

Taustinfo: RMK puiduturustusstrateegia kohaselt on RMK poolt korraldatavatel metsamaterjali müügi pakkumistel võimalus osaleda kõigil isikutel:

1. kes on RMK ees võetud ostukohustuste täitnud viimase kolme aasta jooksul⁶;
2. kellel **puuduvad** asukohamaa ees **maksuvõlad** (Eestis mitteregistreeritud ettevõtjatel esitada asukohamaa pädeva riigiasutuse tõend);
3. kelle sooviavaldus vastab müügiteates avaldatud sisulistele nõuetele ja osaleja on esitanud müügiteatega ning veebilehel www.rmk.ee avaldatud RMK metsamaterjali müügi tüüptingimustega nõusoleku kohta kirjaliku kinnituse.

Juhendi kohaselt kutsutakse kestvuslepingu läbirääkimistele sooviavaldused esitanud pakkujad, kes vastavad juhendi punktis 3.1.4 nimetatud kvalifitseerimise tingimustele.

Juhendi punkti 3.1.5 kohaselt ei pea kestvuslepingu sooviavaldust esitama pakkuja, kellel on kehtiv kestvusleping, kuid selline pakkuja peab **iga kalendriaasta alguses läbi viidava pakkumise ajal** vastama juhendis sätestatud järgmistele nõuetele:

1. RMK ees võetud ostukohustuste täitmine viimase kolme aasta jooksul (p 3.1.4.1.);
2. asukohamaa ees maksuvõlgade puudumine (p 3.1.4.2.).

Auditeeritud perioodil kestvuslepingutega metsamaterjali müügiks korraldatud läbirääkimistel (03.10.2019; 02.10.2020; 23.09.2021) oli erinevatel põhjendustel tagasi lükatud 11 kvalifitseerimise tingimustele mittevastavat sooviavaldust. Mittekvalifitseerunud kestvuslepingute pakkumised koos põhjendustega on esitatud Lisas 6.

Tähelepanek 5: Auditi käigus metsamaterjali müüki kestvuslepingute alusel reguleeriva RMK juhendi ülevaatamisel ja auditeeritavate intervjuueerimisel selgus, et kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügiotsuseid (hinnakokkulepped, maksetingimused, -tähtajad jne), millega võib kaasneda krediidiriski realiseerumine, tehakse enne igat tarneperioodi, st kolm korda aastas. Samas olemasolevate kestvuslepingutega klientide vastavust kontrollitakse iga kalendriaasta alguses (vastav nõue juhendi p 3.1.5).

Risk 5: Puudulike ennetavate meetmete tõttu krediidiriski realiseerumise võimalus, st ostja poolt ostukohustuse täitmata jätmise risk.

Soovitus 5: Kuna RMK puiduturustusstrateegias ja RMK juhendis on sisuliselt nõue, et RMK poolt korraldatavatel puidu müügi pakkumistel saavad osaleda riigi ees korrektselt kohustusi, sh maksukohustused täitvad isikud, siis tuleks vastava nõude täitmist kontrollida nii uute kui ka olemasolevate kestvuslepinguga klientide puhul mitte ainult kalendriaasta alguses, vaid igale tarneperioodile eelneval hinnapakkumise tegemisel (reeglina kolm korda aastas – kolmeks tarneperioodiks).

Nõustun /ei nõustu: Ei nõustu

---

⁶ Rakendatakse ettevõtjate suhtes, kellega on varem sõlmitud lepinguid, mille täitmisest pooled ei ole taganenud või enne kehtivuse tähtaja saabumist ühepoolsest, olenemata põhjusest, üles öelnud. Lepingust taganemise või üles ütleamise korral lähtutakse taganemise või üles ütleamise põhjusest.

Pakutav lahendus: KL pakkumismenetlus järgmiseks tarneperioodiks algab eelneva tarneperioodi ajal (ca 1,5 kuud enne selle lõppu) ja pakkumismenetluses on mitmed tähtajad. Esiteks, pole võimalik öelda, et üks tähtaeg (esmane hinnapakumine, TTK vastuvõtmine, EPK pakkumine) on teistest vähemtähtis ja seetõttu on raske kehtestada kindlat tähtpäeva võlgade kontrollimiseks enne iga tarneperioodi. Teiseks, samal ajal toimub kehtiva tarneperioodi koguste tarnimine ning iga kliendi võlgnevusi jälgitakse pidevalt. Võlgnevusi käsitletakse ka krediitkomitees ja PTO töölaua arenduses tahame jõuda lahenduseni, kus võlglastele pole tehniliselt võimalik tarnida. Lisaks on lepingute täitmise tagamiseks nõutud tagatised ja vajadusel realiseerime garantii, seetõttu täiendava administratiivse piirangu seadmine ei ole vajalik.

Vastutav isik:

Täitmise tähtaeg:

6.2.2 Pakkumiste hindamine

Taustinfo: [RMK puiduturustusstrateegias](#) sätestatud eesmärgiks on müüa RMK majandatavast riigimetsast saadud puit kasumlikult võimalikult suurt lisandväärtust anda suutvatele ettevõtjatele. Potentsiaalsed ostjad esitavad RMK-le müügiteates määratud tähtpäevaks täidetud pakkumise vormi koos mahulise ostusoovi ja hinnapakumisega ostja laos (DPU). **Esitatud pakkumine on kuni pakkumismenetluse lõpuni siduv ja pakkuja ei saa sellest taganeda.**

Metsamaterjali müügilepingu tüüptingimuste p 2.1.3 kohaselt sätestatakse kehtvuslepingu esimese ja kõigi järgnevate hinnaperioodide hinnakokkulepetega juhendi kohaselt pakkumise hindamise kriteeriumitest lähtuv pakkuja hinnapunktide summa, mida võetakse arvesse müüdava metsamaterjali koguse arvutamisel.

RMK juhendi p 4.1 on esitatud kehtvuslepingute alusel metsamaterjali müümisel pakkuja poolt tehtud pakkumise hindamise kriteeriumid ja nende eest antavad hinnapunktid (vt Lisa 4). Enne kalendriaasta esimese tarneperioodi algust määratakse hinnapunkti väärtus eurodes kuupmeetri kohta. Hinnapunktid liidetakse ja saadud summa korrutatakse hinnapunkti väärtusega. Saadud summat kasutatakse TTK võrdlemisel vastu hinnapakumise tegemisel ning kõigi pakkujate vahel EPK pakkumise läbiviimisel.

Tähelepanek 6: RMK juhendi punktis 4.1. esitatud kehtvuslepingute alusel pakkujate hindamise kriteeriumite hulgas **võimalikult suure lisandväärtuse andmise kriteeriumit** nimetatud ei ole, mistõttu seda pakumuste kaalumisel senini arvesse võetud ei ole. Lisandväärtuse andmise eelduseks on võimalikult lühike tarneahel ja materjali töötlemine puidu ostja poolt.

Risk 6: Metsamaterjali ostja poolt soetatavale materjalile võimalikult suure lisandväärtuse andmise hindamiseks vastava nõude puudumise tõttu ei pruugi kestvuslepingute müügi protsess täita metsapoliitikas ja puiduturustusstrateegias sätestatud vastavat eesmärgi saavutamist parimal võimalikul moel.

Soovitus 6: Lisada üheks kestvuslepingute raames tehtavate pakkumuste kaalumise kriteeriumiks potentsiaalsete ostjate poolt soetatavale materjalile töötlemise kaudu lisandväärtuse andmine, võttes arvesse metsamaterjalist valmistatavate toodete elukaart. Töötada välja ja rakendada vastava kriteeriumi hindamise metoodika ja protseduurid.

Nõustun /ei nõustu: Nõustun

Pakutav lahendus: Vaadata üle RMK puiduturustusstrateegia ja kaaluda võimalust seada täiendavaks kvalifitseerimise tingimuseks puidule lisandväärtuse andmine, mille tulemusena KL alusel müüdaks puitu ainult töötlejatele. (Kehtiva puiduturustusstrateegia kohaselt müüakse palke ainult töötlejatele, kuid paberi- ja küttepuitu ka puidukaubandusega tegelevatele ettevõtetele.)

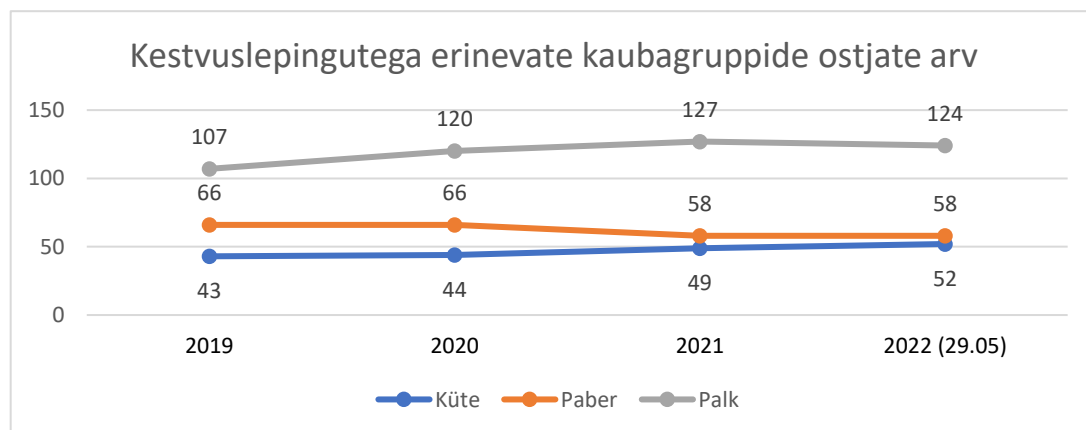
Vastutav isik: Ulvar Kaubi

Täitmise tähtaeg: 31.12.2022

6.2.3 Kestvuslepingute mahud

Taustinfo: Puiduturustusstrateegias kajastuvate müügi üldpõhimõtete järgi müüakse ühele pakkujale kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel **kuni 50% sortimendi aastamahust**.

Joonis 3 Kestvuslepingutega erinevate kaubagruppide ostjate arv aastate lõikes

Tähelepanek 7: Auditi käigus perioodil 2019 – 2021 kestvuslepingute alusel klientidele müüdud sortimentide aastaste mahtude (m³) kontrollimisel selgus, et valdavale osale klientidest müüdud metsamaterjali mahud sortimentide lõikes

vastasid puiduturustrateegias kehtestatud nõudele, st jäid alla 50% sortimendi aastasest mahust. Perioodil 2019 – 2022 erinevate sortimentide ostjate hulk aastate lõikes on esitatud Lisas 7.

Auditeeritud perioodil oli kestvuslepingute alusel müüdud metsamaterjali mõningate sortimentide aastastest kogumahtudest oluline osa väiksele hulgale klientidele. Näiteks: 100% sortimentidest kuusepost ja männipost Rahel Puit OÜ (aastatel 2019, 2020, 2021); ca 78% haavapaberipuidu mahust Estonian Cell AS (aastal 2020) jne. PTO töötajate sõnul on puidust elektripostide tootja Rahel Puit kuuse- ja männipostide ainsaks ostjaks. Kuuse- ja männipostide müük toimub vahelaos. Väikesortimentide müüki RMK ei prognoosi ega eelarvesta ning nende kohta ei arvutata kestvuslepingu TTK-d (vt 6.2.2).

Sortimentide lõikes perioodil 2019 – 2021 enam kui 50% sortimentide aastamahust KL klientidele müüdud metsamaterjali mahud (m³) on esitatud Lisas 8.

Risk 7: Ühe sortimendi puhul liiga väheste pakkujate korral ei pruugi tekkida konkurentsi, mistõttu sellistes olukordades ei pruugi olla sobilik RMK kestvuslepingutega müügiotsust (metsamaterjali müügihinnad kujunevad kinnise enampakkumise tulemustest lähtuvalt) rakendamine.

Soovitus 7: Leida lahendus, täna kestvuslepingute alusel müüdavate, väikese ostjate hulgaga sortimentide ja erisortimentide müümisel regulatiivsete nõuete järgimiseks ja konkurentsi tagamiseks.

Näiteks: moodustada sortimentide grupid, mis hõlmaksid ka väikese ostjate hulgaga erisortimente, mida kasutada metsamaterjali müügimahtude prognoosimisel ja hindamisel. Sortimendigruppide jaotuse põhimõtted reguleerida juhendis.

Nõustun /ei nõustu: Nõustun

Pakutav lahendus: Kaaluda alternatiivsete müügiviiside plusse ja miinuseid väikese ostjate arvuga sortimentide müümisel ning seejärel valida sobivaim viis.

Vastutav isik: Jaanus Reinvee

Täitmise tähtaeg: 31.12.2022

6.2.4 Metsamaterjali müügiotsust sisekontrollisüsteem

Taustinfo: Kestvuslepingute näol on tegemist sisuliselt raamlepingutega ning kestvuslepingute läbirääkimistel pakkujate poolt konkureerivate pakumiste tegemisel minikonkurssidega, mille osas on sätestatud nii riiklikud kui ka RMK sisemised nõuded, millest tuleb kinni pidada.

Tähelepanek 8: RMK metsamaterjali müügi protsessi sisekontrollisüsteem vajab täiendamist, et tagada kehtestatud nõuete järgimist ja ennetavalt võimalikest kõrvalekalletest teavitamist. Näiteks: teavitus, kui ühele ostjale müüdava metsamaterjali sortimendi aastane müügimaht läheneb maksimaalsele tasemele (vt 6.2.3) või kui metsamaterjali müügihinna ja hariliku väärtuse suhe ei jää lubatavatesse piirides (vt 6.1.1) jne.

Risk 8: Puudulik kontrollikeskkond ei minimeeri inimliku eksimuse ohtu ega ennetata vigasid. Võimalik rahaline ja mainekahju.

Soovitus 8: Töötada välja ja rakendada kõigi kaubagruppide lõikes metsamaterjali müügitehingute kontrolli ja aruandluse süsteem, mis teavitaks ennetavalt võimalikest ohuolukordadest ning raporteeriks kehtestatud nõuete mittejärgimisest.

Nõustun /ei nõustu: Nõustun

Pakutav lahendus: Vaadata üle RMK puiduturustusstrateegia ja kaaluda võimalust ühele kliendile maksimaalselt müüdava mahu paindlikuks muutmiseks ning täiendada müügiaruandlust arendamisel oleva PTO töölaua rakendusega seoses.

Vastutav isik: Ulvar Kaubi / Urmas Treial

Täitmise tähtaeg: 31.12.2022

Aruande koostanud:

Aruande vastu võtnud:

Siseaudititalituse juhataja

Auditeeritava protsessi eest vastutav
juhatuse esimees

Piret Lantin

Aigar Kallas

Aruanne koostöölstatud:

Siseaudiitor

Teet Tomson

7. Lisad

Lisa 1: Õigusaktid

1. [Metsaseadus](#)
2. [Eesti Metsapoliitika \(vastu võetud Riigikogu poolt 11.06.1997\)](#)
3. [Metsanduse arengukava aastani 2020 \(kinnitatud Riigikogu otsusega 15.02.2011\)](#)
4. [Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord \(Vabariigi Valitsuse määrus nr 1; 04.01.2007\)](#)
5. [RMK põhimäärus](#)

Lisa 2: RMK sisemised regulatsioonid

1. [Puiduturustusosakonna põhimäärus](#)
2. [RMK arengukava 2021-2022](#)
3. [RMK arengukava 2015 - 2020](#)
4. [RMK puiduturustusstrateegia](#)
5. [RMK juhendi metsamaterjali müügiks kehtvuslepingute alusel](#)
6. [Metsamaterjali müügilepingu tüüptingimused](#)
7. [RMK palkide standard](#)
8. [RMK virnmaterjalide standard](#)
9. [RMK ABC kvaliteediga okaspuupalkide diameetri- ja pikkusjaotus](#)
10. [Metsamajanduslike müügilepingute registreerimine](#)
11. [RMK kaupade müügil, teenuste osutamisel ja riigivara kasutusse andmisel maksetingimuste kohaldamise juhend](#)
12. [RMK krediidikomitee reglement](#)
13. [Võlgnevuste menetlemise juhend](#)
14. [Metsamaterjali müügi toimingute ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks volitatud isikute määramine](#)
15. [Metsamaterjali üleandmiseks ja vastuvõtmiseks volituste andmine](#)
16. [RMK puiduturustusosakonna töötajatele volituste andmine müügilepingute sõlmimiseks](#)
17. [RMK puiduturustusosakonna töötajatele volituste andmine garantiidest ja käendustest tulenevate nõuete esitamiseks](#)
18. [Protsessiskeem: Metsamaterjali müük PT 1](#)
19. [RMK metsamaterjali kontrollmõõtmise juhend](#)
20. [RMK mittekvaliteetse metsamaterjali toimingute juhend](#)
21. [RM FSC ja PEFC tarneahela kontrollisüsteemi rakendamise juhend](#)
22. [Metsamaterjali müügi dokumendid \(DHS 3-3.4\)](#)
23. [Metsamaterjali müügilepingud \(DHS 3-3.6.1\)](#)

Lisa 3: Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi korraldus

1.1. Pakkujate kvalifitseerimine ja pakkumuste nõuetele vastavus

- 1.1.1. Kestvuslepingu läbirääkimistel osalemiseks esitavad pakkujad sooviavaldused müügiteates märgitud korras ja tähtpäevaks.
- 1.1.2. Kestvuslepingu läbirääkimistele kutsutakse järgmistele kvalifitseerimise tingimustele vastavad sooviavalduse esitanud pakkujad:
  - 1.1.2.1. RMK ees võetud ostukohustuste täitmine viimase kolme aasta jooksul. Kvalifitseerimata võib jääda pakkuja, kellega on varem sõlmitud lepinguid, millest pooled on taganenud või mida pooled on enne kehtivuse tähtaja saabumist ühepoolset üles öelnud. Lepingust taganemise või ülesütlemise korral lähtutakse kvalifitseerimata jätmisel taganemise või ülesütlemise põhjusest;
  - 1.1.2.2. asukohamaa ees maksuvõlgade puudumine (Eestis mitteregistreeritud ettevõtjatel esitada asukohamaa pädeva riigiasutuse tõend);
  - 1.1.2.3. sooviavaldus vastab müügiteates avaldatud sisulistele nõuetele ja pakkuja on esitanud kirjaliku kinnituse müügiteates esitatud tingimustega ja RMK metsamaterjali müügilepingu tüüptingimustega (veebileht <https://www.rmke.ee/puidumuuk-1/puidumuuk>) nõustumise kohta;
  - 1.1.2.4. pakkuja töötajate keskmine brutokuupalk võrdlusperioodil on mitte väiksem kui 70% sama ajavahemiku Statistikaameti poolt avaldatavast keskmisest brutokuupalgast puidutöötlemise või paberi ja paberitoodete tegevusalal (võrdlusperiood viimane avaldatud aasta);
  - 1.1.2.5. leht- ja/või okaspuupalki Euroopa Majanduspiirkonna (EEA) riigis ja Šveitsis ümber töötlev või ümber töötlemist rajav ettevõtja või tema ema- või tütaretevõtja, kes omab vähemalt 50% palki töötleva ettevõtja aktsiatest või osadest või leht- ja/või okaspuupaberipuitu Euroopa Majanduspiirkonna (EEA) riigis ja Šveitsis ümber töötlev või ümber töötlemist rajav ettevõtja või tema ema- või tütaretevõtja, paberipuitu osta soovijana samuti ettevõtja, kelle tegevusalade hulka äriregistri või majandusaasta aruande kohaselt kuulub metsamaterjali ost-müük ja vahendamine (puidukaubandus), sh selle tegevuse osakaal müügikäibest moodustab vähemalt 50% või küttepuitu Euroopa Majanduspiirkonna (EEA) riigis ja Šveitsis puitkütuste (halud, pellet, puitbrikett, puusüsi jmt) valmistamiseks või energia tootmiseks või muu toodangu (puitplaat jmt) valmistamiseks kasutatav või ümber töötlemist rajav ettevõtja või tema ema- või tütaretevõtja, küttepuitu osta soovijana samuti ettevõtja, kelle tegevusalade hulka äriregistri või majandusaasta aruande kohaselt kuulub metsamaterjali ost-müük ja vahendamine (puidukaubandus), sh selle tegevuse osakaal müügikäibest moodustab vähemalt 50%.
- 1.1.3. Kestvuslepingu sooviavaldust ei pea esitama kehtiva kestvuslepingu olemasolul, kuid pakkuja peab enne iga kalendriaasta algust läbi viidava pakkumise ajal vastama punktide 1.1.2.1. ja 1.1.2.2 nõuetele.

1.2. Pakkumuste hindamine ja tulemuste avaldamine

- 1.2.1. Müügi korraldaja arvestab igaks aastaks RMK sortimentide kogusest 85% kestvuslepingute alusel müüdavaks koguseks. Sellisel viisil arvatud kogusest moodustab TTK 70% ja EPK 30%. TTK arvutuskäik on toodud punktis 1.2.3. Enne iga tarneperioodi avaldab müügi korraldaja info müüdavate koguste kohta.
- 1.2.2. Pakkujale, kellega oli varem sõlmitud kestvusleping või avaliku enampakkumise leping, arvutatakse uue kestvuslepingu TTK. Kui uuel kvalifitseerunud pakkujal TTK puudub, saab ta esimesel aastal osaleda ainult EPK koguse pakkumisel. Kalendriaasta jaotatakse kolmeks tarneperioodiks, millest esimene on pikkusega kuus kuud ning teine ja kolmas pikkusega kolm kuud.
- 1.2.3. Pakkuja aastane tinglikult tagatud sortimendi kogus arvutatakse tarnekoha põhiselt valemiga:

$$\text{TTK} = \text{pakkuja } 3a \text{ (KL+EPA)/3} / \text{kõigi pakkujate } 3a^7 \text{ (KL+EPA)/3} * (\text{prognoosikogus} - \text{reservkogus}) * 0,7^8,$$

sealjuures pakkuja maksimaalne $\text{TTK} \leq \text{pakkuja } 3a \text{ (KL+EPA)/3}$, kus

- 1.2.4. Müügi korraldaja määrab vajadusel enne iga tarneperioodi algust ja lähtuvalt juhendi punktist metsamaterjali harilikule väärtusele vastavad sortimentide alghinnad ostja laos (DPU, *Incoterms 2020*), samuti arvestuslikud hinnad vahelaos, millest madalama hinnaga pakkumusi ei arvestata ja valmistab ette pakkumise vormi, sh okaspuupalkide korral kehtiva lõikusskeemi ning edastab need pakkujatele.
- 1.2.5. Pakkujad esitavad määratud tähtpäevaks müügi korraldajale täidetud pakkumise vormi koos mahulise ostusoovi ja hinnapakumisega ostja laos (DPU). Pakkuja võib teha müügi korraldajale põhjendatud ettepaneku pakkumise vormi sisestatud kehtivate ostutingimuste muutmiseks ja okaspuupalkide ostu korral kehtiva lõikusskeemi muutmiseks. Esitatud pakkumine on kuni pakkumismenetluse lõpuni siduv ja pakkuja ei saa sellest taganeda.
- 1.2.6. Müügi korraldaja arvutab hinnapakumiste ja mahuliste ostusoovide põhjal igale sortimendile edukate pakkumuste kaalutud keskmise hinna ostja laos (DPU) ning edukate pakkumuste hinnad planeerimispiirkondade lõikes vahelaos (EXW, *Incoterms 2020*). Juhul, kui müügi korraldaja on määranud juhendi punkti alghinnad ostja laos, siis metsamaterjali sortimentide alghindadest madalama hinnaga pakkumusi kaalumisel arvesse ei võeta. Lisaks leiab müügi korraldaja MOK-i abil pakkujale arvutatud TTK logistilise paiknemise planeerimispiirkondade lõikes.
- 1.2.7. Müügi korraldaja ja pakkuja vahel toimuvad enne kestvuslepingu sõlmimist ja vajadusel enne iga tarneperioodi algust läbirääkimised ostutingimuste ja muude asjaolude täpsustamiseks. Läbirääkimised protokollitakse ja nendes fikseeritud

---

⁷ 3a – kolm eelnevat kalendriaastat.

⁸ 0,7 – 70% kestvuslepingute aastast kogusest

tingimused on aluseks pakkumise hindamisel (pakkumise hindamise kriteeriumid on loetletud käesoleva aruande Lisas 4).

- 1.2.8. Läbirääkimistel teatatakse pakkujale sortimendi edukate pakkumuste kaalutud keskmine hind ostja laos (DPU) ja pakkuja potentsiaalselt edukas TTK. Kui pakkuja edukas kogus on väiksem talle arvatud TTK-st, teeb müügi korraldaja pakkujale vastu hinnapakkumise kogu TTK ostuks kaalutud keskmise hinnaga, mis sisaldab pakkuja pakutud hinnaga edukat kogust ning vastavas planeerimispiirkonnas eduka pakkuja hinnaga pakkuja mitteedukat kogust. Müügi korraldaja poolt vastu hinnapakkumine arvutatakse valemiga:

$$\Sigma_{\text{plan piirkond}} (((\text{parima pakkuja hind vahelaos} + \text{hinnapunktide summa}) - (\text{pakkuja hind vahelaos} + \text{hinnapunktide summa})) * \text{kogus}) / \text{pakkuja TTK} + \text{pakkuja pakutud hind ostja laos}$$

Kui pakkuja ei kinnita müügi korraldaja poolt tehtud hinnapakkumist TTK ostuks, lisatakse TTK kogus, mille osas pakkuja hinnapakkumus ei olnud parim, teisel etapil kõigi pakujate vahel toimuva EPK mahu hulka.

- 1.2.9. Peale TTK osas edukate pakujate selgumist viib müügi korraldaja läbi EPK tarneperioodi kestvuslepingu vabadele kogustele. Pakkujad esitavad määratud tähtpäevaks soovi korral uue hinnapakkumuse, mis ei või olla madalam kõigi edukate TTK pakkumuste kaalutud keskmisest hinnast. Pakkujad mahulist ostusoovi muuta ei saa. Uue hinnapakkumise esitamata jätmisel ja juhul kui pakkuja ostusoov on suurem kui tema edukaks tunnistatud TTK, kasutatakse EPK läbiviimisel pakkuja esmast hinnapakkumust kui see ületab kõigi edukate TTK pakkumuste kaalutud keskmist hinda. Pakkumiste kaalumisel lahutatakse pakkuja pakutud ostja lao hinnast maksimaalsest hinnapunktide summast eurodes kuupmeetri kohta puudu jääv summa.
- 1.2.10. Kõigile pakujatele teatatakse vastaval tarneperioodil juhendi alusel edukaks tunnistatud pakujate sortimentide vahelaohinnad ja koguste geograafiline paiknemine vaheladudes planeerimispiirkondade lõikes. Esimese tarneperioodi infoga koos avaldatakse aastane TTK kokku.
- 1.2.11. Kui edukaks tunnistatud pakkuja keeldub tarneperioodi ostukohustuse täitmisest, kaotab ta õiguse osaleda järgmise kahe tarneperioodi TTK ja EPK pakkumistel ning sõltuvalt keeldumise ulatusest ja lähtuvalt metsamaterjali müügilepingu tüüptingimustest võib müügi korraldaja lepingust taganeda.
- 1.2.12. Edukate uute pakujatega sõlmitakse punkti 1.2.2 arvesse võttes kestvuslepingud ja kehtiva kestvuslepingu pakujatega lepingu lisad.
- 1.2.13. Kui EPK voorus ei esitata piisavalt pakkumusi või jäävad pakutud hinnad taandatuna planeerimispiirkonna vahelattu allapoole metsamaterjali harilikku väärtust, lisatakse müümata jäänud metsamaterjali maht reservkoguse hulka.

Lisa 4: Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müümisel pakkumuste hindamise kriteeriumid ja nende eest antavad hinnapunktid

Hinnatav kriteerium \ Hinnapunkt	Virnmaterjal	Palgid
Puidu vastuvõtt tagatakse tarneperioodil ilma üle kahenädalase vastuvõtu pausita.	1	1
FSC ja/või PEFC serditud ning piiranguta sertimata metsamaterjali ostmise.	3	3
RMK poolt tuvastatud puidu mõõtmise või kvaliteedi hindamise reeglite pikemaajalise rikkumise tõttu esitatud rahalise hüvitise nõue viimase 12 kuu jooksul.	-3	-3
RMK poolt esitatud viivisearve viimase 12 kuu jooksul.	-1	-1
Ostetavaid pikkusi okaspuupalkidel kolm või enam, sh pikkuste osakaal vastavalt RMK palkide standardi lõikusmaatriksile või ostetavad pikkused ainult <4,2m ja lehtpuupalgil kaks või enam (arvestatakse pikkusi, mille maht on üldmahust vähemalt 10%) või ostetav pikkus kasepalkidel ≤3,2m, haava- ja sanglepapalkidel ≤3,0m ning >3,3m lehtpuupalkide osakaal kuni 40%.	-	3
Ostetavaid järjestikusi diameetrigruppe okaspuupalkidel: kolm või enam; või kaks; või üks.	-	3 1 0
Kitsendused sorteerimis- ja laadimistingimustele: pikkusi ei ole vaja eraldi sorteerida ega latvu ühes suunas keerata; pikkused eraldi (ei kehti latiostjatele) või ladvaotsad ühes suunas; pikkused eraldi ja ladvad ühes suunas või erinevad pikkused seotud erineva diameetrivahemikuga.	2 1 0	2 1 0
Vastuvõtt tarnekohas võimaldatakse tarneperioodil, v.a riigipühad ja kokkulepitud puhkus: Esmaspäev – Pühapäev; Esmaspäev – Laupäev; Esmaspäev – Reede.	2 1 0	2 1 0
Paberi- ja/või küttepuit töödeldakse pakkujale või tema emaettevõtjale, kes omab vähemalt 50% pakkuja aktsiastest või osadest, kuuluvast ettevõttes.	3	-
Hinnapunkte kokku maksimaalselt	11	14 okas; 11 leht

Lisa 5: Ametlikes teadaannetes ja RMK kodulehel avaldatud kestvuslepingutega metsamaterjali müügi teadaanded

Teadaande avaldamine	Teadaande nr	KL periood
12.09.2019	1519297	2020 - 2024
11.09.2020	1653302	2021 – 2025
02.09.2021	1810919	2022 – 2026

Lisa 6: Mittekvalifitseerunud kestvuslepingute pakkumised perioodil 2019- 2021

Pakkumise KP	Pakkumise kinnitamine	Protokoll	Pakkuja	Põhjendus
03.10.2019	10.10.2019	3-3.4/30	Oerzen OÜ	Pakkuja ei täitnud müüja ees kohustusi
03.10.2019	10.10.2019	3-3.4/30	Savarmu Puit OÜ	Keskmine brutokuupalk ei vastanud nõuetele
03.10.2019	27.12.2019	3-3.4/35	Estonian Cell AS	Pakkumine ei osutunud konkurentsivõimeliseks
03.10.2019	27.12.2019	3-3.4/35	Lemeks Jõgeva AS	Pakkumine ei osutunud konkurentsivõimeliseks
02.10.2020	06.10.2020	3-3.4/11	Grossmark OÜ	Pakkuja keskmine brutopalk on alla kehtestatud alampiiri
02.10.2020	06.10.2020	3-3.4/11	Hiielaid OÜ	Pakkuja keskmine brutopalk on alla kehtestatud alampiiri
02.10.2020	06.10.2020	3-3.4/11	Narvo OÜ	Pakkujal on maksuvõlg riigi ees
02.10.2020	06.10.2020	3-3.4/11	Serengeti OÜ	Pakkuja keskmine brutopalk on alla kehtestatud alampiiri
02.10.2020	04.12.2020	3-3.4/15	Woodinvest OÜ	Pakkuja ei esitanud pakkumist
23.09.2021	14.10.2021	3-3.4/13	Kuberi OÜ	Pakkujal on maksuvõlg riigi ees ja tema keskmine brutopalk on alla kehtestatud alampiiri
23.09.2021	14.10.2021	3-3.4/13	Pihlakobara OÜ	Pakkujal on esitamata tõend brutopalka maksmise kohta

Lisa 7: Kestvuslepingutega sortimentide ostjate arv 2019 – 2022 aastate lõikes

Kaubagrupp	Sortiment	Ostjaid 2019	Ostjaid 2020	Ostjaid 2021	Ostjaid 2022 5k
Küte	Kuuseküttepuit	12	11	13	14
Küte	Küttepuit	20	23	26	27
Küte	Männiküttepuit	11	10	10	11
Paber	Haavapaberipuit	7	7	7	7
Paber	Kasepaberipuit	19	21	21	21
Paber	Kuusepaberipuit	15	14	10	10
Paber	Männipaberipuit	14	13	9	10
Palk	Hall-lepapalk	3	1	2	4
Palk	KasepalkM	2	2	3	2
Palk	Kasesaepalk	0	0	0	0
Palk	Kasespoonipakk	5	6	6	5
Palk	Kasevineeripakk	10	8	10	8
Palk	kuuselatt	3	3	0	0
Palk	Kuusepalk	19	22	23	23
Palk	KuusepalkM	5	8	13	13
Palk	Kuusepost	1	1	1	1
Palk	Männi majapalk	2	2	3	3
Palk	männilatt	4	4	0	0
Palk	Männipalk	21	24	21	21
Palk	MännipalkM	7	6	10	7
Palk	Männipost	1	1	1	1
Palk	Sanglepapalk	12	14	13	17
Palk	Muu lehtpuupalk	1	1	0	0

Lisa 8: Kestvuslepinguga klientidele enam kui 50% sortimentide kogu müüdavast aastamahust perioodil 2019 – 2021 müüdud sortimentide mahud (m³)

Aasta	Ostja	Sortiment	Ostetud aastane kogus (m³)	Sortimendi kogu aastane maht (m³)	Ostetud kogus kogu sortimendi aastasest mahust (%)	Ostjate arv
2019	Rahel-Puit OÜ	Kuusepost	751	751	100,00	1
2019	Rahel-Puit OÜ	Männipost	3 047	3 047	100,00	1
2019	Palmako AS	Kuuselatt	20 136	36 710	54,85	3
2020	Estonian Cell AS	Haavapaberipuit	198 625	255 998	77,59	7
2020	Hobbiton OÜ	Männi majapalk	1 770	2 608	67,87	2
2020	Rahel-Puit OÜ	Kuusepost	1 102	1 102	100,00	1
2020	Rahel-Puit OÜ	Männipost	2 931	2 931	100,00	1
2020	Sawmill of Sadala OÜ	Hall-lepapalk	444	868	51,17	1
2020	Palmako AS	Kuuselatt	10 117	16 888	59,90	3
2021	Rahel-Puit OÜ	Kuusepost	796	795	100,00	1
2021	Rahel-Puit OÜ	Männipost	2 900	2 900	100,00	1
2021	MO-Puit Jõgeva AS	KasepalkM	2 496	4 284	58,26	3